

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
„SFÂNTUL ANDREI ȘAGUNA”

**ACADEMIA DE MUZICĂ RELIGIOASĂ
DIN BUCUREȘTI**

- REZUMATUL TEZEI -

Îndrumător:

PR. PROF. UNIV. DR. VASILE GRĂJDIAN

Doctorand:

PROF. MILEA ELISABETA

SIBIU

2015

CUPRINS

PRELIMINARII	5
INTRODUCERE.....	11
Învățământul muzical bisericesc în Țara Românească.....	11
CAPITOLUL I	
CONTEXTUL ÎNFIINȚĂRII ACADEMIEI DE MUZICĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI – PRIMUL AN DE FUNCȚIONARE	18
I.1. Viziunea patriarhului Miron Cristea asupra noii instituții superioare de muzică religioasă în contextul interbelic	18
I.2. Demersurile patriarhului Miron Cristea privind înființarea Academiei de Muzică Religioasă și reacția societății contemporane	24
I.3. Academia de Muzică Religioasă din București. Deschiderea oficială. Aspecte organizatorice	39
I.3.1. 5 martie 1928 - Ziarele vremii vestesc deschiderea Academiei de Muzică Religioasă din București	39
I.3.2. Primul an de funcționare a Academiei de Muzică Religioasă: 1928-1929.....	47
CAPITOLUL II	
ACADEMIA DE MUZICĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI PÂNĂ LA ÎNGLOBAREA EI ÎN CADRUL ACADEMIEI REGALE DE MUZICĂ ȘI ARTĂ DRAMATICĂ DIN BUCUREȘTI (1929-1941).....	54
II.1. Academia de Muzică Religioasă între anii 1929-1930.....	54
II.2. Academia de Muzică Religioasă între anii 1930-1931.....	65
II.3. Academia de Muzică Religioasă – prima promoție de absolvenți (1928-1932).....	69
II.4. Academia de Muzică Religioasă între anii 1932-1933.....	75
II.5. Academia de Muzică Religioasă între anii 1933-1934.....	78
II.6. Academia de Muzică Religioasă între anii 1934-1935.....	82
II.7. Academia de Muzică Religioasă între anii 1935-1936.....	85
II.8. Academia de Muzică Religioasă între anii 1936-1937.....	88
II.9. Academia de Muzică Religioasă între anii 1937-1938.....	91
II.10. Academia de Muzică Religioasă între anii 1938-1939.....	95
II.11. Academia de Muzică Religioasă între anii 1939-1940.....	99
II.12. Desființarea Academiei de Muzică Religioasă (1940-1941).....	103

CAPITOLUL III

ACADEMIA DE MUZICĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI CA SECȚIE DE MUZICĂ RELIGIOASĂ ÎN CADRUL ACADEMIEI REGALE

DE MUZICĂ ȘI ARTĂ DRAMATICĂ DIN BUCUREȘTI.....107

III.1. Academia de Muzică Religioasă între anii 1941-1948107

CAPITOLUL IV

ACADEMIA DE MUZICĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI

DUPĂ REÎNFIINȚARE118

IV.1. Demersurile reînființării și acreditării Academiei de Muzică Religioasă
din București118

IV.2. Organizarea actuală a Secției de Muzică Religioasă din Universitatea Națională
de Muzică din București121

CAPITOLUL V

PROFESORI ȘI ABSOLVENȚI AI ACADEMIEI DE MUZICĂ RELIGIOASĂ

DIN BUCUREȘTI.....125

V.1. Profesori ai Academiei de Muzică Religioasă din București125

*V.1.1. PATRIARHUL MIRON CRISTEA – părintele spiritual al Academiei de Muzică
Religioasă (18 iul. 1868-6 mart. 1939).....125*

V.1.2. P.S. TIT SIMEDREA (4 sept. 1886-9 dec. 1971).....129

V.1.3. PROFESORUL ION POPESCU-PASĂREA (6 aug. 1871-10 apr. 1943).....130

V.1.4. CONSTANTIN N. BRĂILOIU (13 aug. 1893-28 dec. 1958)134

V.1.5. PR. IOAN D. PETRESCU-VISARION (28 nov. 1884-8 mai 1970).....137

V.1.6. PR. PARASCHIV ANGELESCU (n. 1902).....139

V.1.7. MIHAIL JORA (2 aug. 1891-10 mai 1971).....139

V.1.8. GEORGE BREAZUL (14 sept. 1887-3 aug. 1961).....142

V.1.9. GHEORGHE CUCU (11 feb. 1882-24 aug. 1932)143

V.1.10. ION CROITORU (11 mart. 1884-21 iul. 1972).....146

V.1.11. IOAN D. CHIRESCU (5 ian. 1889-25 mart. 1980).....147

V.1.12. GHEORGHE FOLESCU (17 sept. 1884-17 nov. 1939).....149

V.1.13. IOAN I. LIVESCU (1873-1944)150

V.1.14. PAUL CONSTANTINESCU (30 iun. 1909-20 dec. 1963).....151

V.1.15. VASILE POPOVICI (21 ian. 1900-3 iul. 1973)154

V.1.16. DIMITRIE-GHEORGHE E. CUTAVA (10 dec. 1883-10 nov. 1974).....155

V.1.17. ȘTEFAN POPESCU (24 nov. 1884-7 iulie 1956)156

Rezumatul tezei

V.1.18. MIHAIL VULPESCU (31 dec. 1888-23 aug. 1956).....	157
V.1.19. MIHAIL D. RĂDESCU (1880-1958).....	158
V.2. Profesori ai Secției de Muzică Religioasă din cadrul Universității Naționale de Muzică din București	158
V.2.1. ARHID. PROF. UNIV. DR. SEBASTIAN BARBU-BUCUR (n. 6 feb. 1930).....	158
V.2.2. PROF. UNIV. DR. VASILE VASILE (n. 3 iunie 1941).....	160
V.2.3. PROF. UNIV. DR. NICOLAE ALEXANDRU GHEORGHITĂ (n. 11 nov. 1971).....	161
V.2.4. ARHID. LECT. UNIV. DR. GABRIEL-CONSTANTIN OPREA (n. 17 martie 1969).....	161
V.2.5. PROF. DR. COSTIN MOISIL (n. 17 oct. 1970).....	162
V.3. Absolvenți ai Academiei de Muzică Religioasă din București	162
V.3.1. GHEORGHE COMIȘEL	162
V.3.2. ARHIM. VICTOR OJOG (13 nov. 1909-10 feb. 1973).....	163
V.3.3. CHIRIL POPESCU (4/17 oct. 1897-24 ian. 1992)	165
V.3.4. PR. ANTON V. UNCU (18 ian. 1908-5 dec. 1976)	166
V.3.5. MARIN I. PREDESCU (23 feb. 1891-18 aug. 1979)	167
V.3.6. ION CRISTESCU (1901-26 nov. 1966).....	168
V.4. Absolvenți ai Secției de Muzică Religioasă din cadrul Universității Naționale de Muzică din București	168
V.4.1. PR. LECT. UNIV. DR. STELIAN IONAȘCU (n.18 nov. 1968)	168
V.4.2. PR. ASIST. UNIV. DR. NICOLAE GIOLU (n.17 oct. 1968)	169
V.4.3. PR. LECT. UNIV. DR. ZAHARIA MATEI (n. 6 apr. 1972).....	170
V.4.4. PR. ASIST. UNIV. DR. ALEXANDRU MARIUS DUMITRESCU (n.1 sept. 1976).....	170
V.4.5. ARHID. PROF. DR. CONSTANTIN-RĂZVAN ȘTEFAN (n. 30 mai 1977).....	170
V.4.6. SORINA PARTENIE-GOIA (n. 1 oct. 1961)	171
V.4.7. PROF. DR. PAVEL LUNGU (n. 20 martie 1962).....	172
V.4.8. PR. PROF. DR. GHEORGHE DRĂGHICI (n. 26 ian. 1958)	172
V.4.9. PR. PROF. DR. PETRU STANCIU (n. 29 iunie 1961)	172
CONCLUZII.....	173
BIBLIOGRAFIE.....	176
ANEXE.....	194
CURRICULUM VITAE.....	262
DECLARAȚIE.....	265

CUVINTE-CHEIE:

• Academia de Muzică Religioasă • București • învățământ muzical religios • cântare bisericească • cântăreți bisericești • patriarhul Miron Cristea • lege • sediu • profesori • absolvenți • acreditare • reînființare • Universitatea de Muzică • organizare actuală •

Lucrarea de față, intitulată *Academia de Muzică Religioasă din București*, prezentată ca teză de doctorat în Teologie, la disciplina *Muzică Bisericească și Tipic*, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, sub îndrumarea științifică a P.C. Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Grăjdian, prezintă elemente de noutate prin tema abordată și prin efortul de a reliefa cât mai exact posibil activitatea desfășurată de această instituție de învățământ bisericesc pe altarul muzicii religioase de tradiție bizantină, prin generațiile de absolvenți care au susținut împlinirea unui deziderat național: uniformizarea cântării bisericești.

Importanța și actualitatea temei rezultă din faptul că, în prezent, după cum afirmă însuși Preafericitul Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, asistăm la o tendință de revigorare a muzicii psaltice, după modelul inițiat de patriarhul Miron Cristea prin înființarea Academiei de Muzică Religioasă din București, dragostea pentru muzica bisericească tradițională reprezentând un puternic mesaj cu impact deosebit mai ales în rândul tinerilor. Discreta și succinta abordare a activității didactico-pedagogice a acestui așezământ muzical, întreprinsă de P. Cuv. Arhid. Prof. Univ. Dr. Sebastian Barbu-Bucur în articolul „Academia de muzică bisericească în trecut și astăzi”, în *Almanah Bisericesc*, Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor, 1999, p. 192-197, dar și de către Alexie Buzera, „Constantin Brăiloiu și Academia de muzică religioasă”, apud Vasile Tomescu, Michaela Roșu, *Centenar Constantin Brăiloiu*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1994, p. 191-198 – cele două studii dedicate exclusiv existenței Academiei de Muzică Religioasă din București – m-au determinat să aprofundez cercetarea unui organism bisericesc care a urmărit reechilibrarea statutului psaltichiei în cultul divin, dar și relația acesteia cu muzica corală, în contextul prefacerilor interbelice survenite în mai toate sferile de activitate.

În situația evoluției diferențiate din punct de vedere istoric și geografic a cântării bisericești din țara noastră, lucrarea de față evidențiază principalele aspecte care au condus la unitatea de cântare pe teritoriul țării noastre, grație travaliului artistic și științific desfășurat în Academia de Muzică Religioasă de către erudiții profesori și meritoșii absolvenți.

Din punct de vedere științific, acest demers reliefează importanța instituției de nivel superior, unică în toată ortodoxia răsăriteană din acele vremuri, atât prin beneficiile aduse cercetării bizantine, cât și prin ridicarea cântăreților de strană la un alt nivel, academic, statut ce deschidea orizonturi măgulitoare acestei categorii deservente Bisericii Ortodoxe Române.

Toate aceste premise constituie o bază reală de cercetare, fapt încercat în lucrarea de față cu scopul de a evidenția necesitatea și utilitatea acestei Academii, nu numai pentru București, ci pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română. Prin urmare, obiectivele Academiei de Muzică Religioasă – considerate la acea vreme exemple demne de urmat și pentru alte forme de învățământ din țară – își găsesc aplicare chiar și în zilele noastre: cultivarea muzicii bisericești bizantine atât în forma ei pură, cât și în cea atinsă de geniul specificului românesc, identificarea acelor elemente de muzică bisericească comune tuturor provinciilor românești, dătătoare de unitate și uniformitate muzicală, dar și pregătirea celor mai buni profesori, protopsalți și dirijori de coruri bisericești, care să propovăduiască frumusețea și corectitudinea cântării bisericești, experiențe dobândite o perioadă de timp doar în „laboratorul” Academiei de Muzică Religioasă din București. Situația s-a schimbat însă după reorganizarea Facultăților de Teologie în vremea patriarhului Justinian.

În elaborarea lucrării am ales expunerea clară, realistă a faptelor istorice, argumentând în mod explicit contextul istoric și viziunea patriarhului Miron Cristea asupra unei instituții de învățământ bisericesc complet inedită din perspectiva abordării științifice a muzicii bisericești, subliniind astfel și efectele înființării unei astfel de școli în întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Analiza consecventă a scopului cercetării și a problematicii abordate în lucrarea de față a condus la revelarea unor noi dimensiuni care, deși apreciate în mod individual, armonizează două discipline teologice, Muzica Bisericească și Istoria Bisericii Ortodoxe Române, în ipostază interdisciplinară. Lucrarea prezentată constituie o monografie a Academiei de Muzică Religioasă din București, în încercarea de a sublinia avantajele aduse atât imaginii Bisericii Ortodoxe Române – prin unicitatea inaugurării unui „templu” al muzicii bisericești, cât și generațiilor de absolvenți, care au așezat în practică și au transmis mai departe dragostea pentru cântarea religioasă cultă, mai ales în vremea când în Facultățile de Teologie nu se mai studia muzica bisericească.

Structurată pe cinci capitole mari segmentate în mai multe subcapitole, pentru ușurarea cronologizării informației, conținutul prezentei lucrări este conceput astfel încât să expună cât mai bine posibil tema abordată.

Partea introductivă urmărește o scurtă prezentare istorică a evoluției învățământului muzical bisericesc din Țara Românească, oferind astfel o imagine de ansamblu a domeniului de activitate desfășurată de Academia de Muzică Religioasă din București.

Cântarea bisericească a însoțit cultul divin public încă din primele veacuri creștine, facilitând astfel misiunea pastorală și împrăștierea adevărurilor de credință mântuitoare. Cunoscând de-a lungul timpului felurite prefaceri în privința notației, liniei melodice, influențelor, muzica bisericească a fost reglementată prin strădania omenească a celor care au contribuit la dezvoltarea culturii și spiritualității românești, adică la descoperirea identității naționale. Astfel s-a ajuns firesc la „românirea” cântării bisericești, la armonizarea acesteia cu specificul graiului românesc, proces care se desăvârșește odată cu inițierea acțiunii de uniformizare a muzicii bisericești.

Noile legiuiri domnești ale secolelor XVIII-XIX intimidează evoluția muzicii psaltice prin pătrunderea în cult a muzicii de factură armonico-polifonică, fapt care a oferit noi valențe de exprimare a sentimentului religios, în ciuda tensiunilor manifestate de cele două forme muzicale. Dezvoltarea fenomenului muzical a fost subordonat solidității învățământului muzical bisericesc reprezentat de numărul mare de școli consacrate studiului muzicii psaltice. Preocuparea Bisericii pentru muzica religioasă s-a extins cu timpul asupra practicantilor acesteia – cântăreții bisericești – prin crearea unor medii propice progresului intelectual și spiritual al acestora.

Frumusețea și expresivitatea melosului bizantin i-au determinat astfel pe domnitorii români să investească în tineri destoinici, instruiți la Muntele Athos și așezați în fruntea primelor școli deschise pe lângă mănăstiri, episcopii, mitropolii și în alte centre culturale.

Până în secolul al XVIII-lea, când limba română se impune definitiv în detrimentul limbii grecești și slavone, muzica bizantină urmărește procesul de etnogeneză a poporului român. Următoarea etapă după „românirea” cântării, inițiată de Ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei, a fost aceea a organizării învățământului bisericesc și public. Toate începuturile de școală românească numără printre obiectele de studiu și muzica bisericească, fapt susținut documentar încă din secolul al XVI-lea.

În Țara Românească procesul de „naționalizare” a cântării bisericești a fost continuat în chip magistral de Macarie Ieromonahul și Anton Pann, care au primit și răspunderea deschiderii și supravegherii a numeroase școli de cântăreți bisericești – forme de învățământ care promovau muzica bizantină în forma ei pură. Renunțarea forțată la practicarea exclusivă a acesteia prin reformele domnitorului Alexandru Ioan Cuza așează în opoziție pentru o lungă perioadă de timp cântarea monodică și cea polifonică. Reconcilierea celor două părți va cădea

în grija Academiei de Muzică Religioasă din București, care va demonstra, prin profesorii și absolvenții săi, prețuirea purtată muzicii în general și cântării bisericești în special. Cele două forme de cântare – corală și monodică – nu au dispărut niciodată din biserici; ele coexistă și astăzi.

Odată definite circumstanțele în care au apărut și s-au dezvoltat cântarea bisericească și cele dintâi școli de muzică, am socotit de cuviință să precizez și împrejurările care au condus la decizia înființării Academiei de Muzică Religioasă din București.

Prin urmare, cel dintâi capitol al lucrării, *Contextul înființării Academiei de Muzică Religioasă din București – primul an de funcționare*, oferă date importante asupra situației istorice și sociale din preajma Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, înfățișând totodată și viziunea profetică a patriarhului Miron Cristea despre noua instituție de învățământ prezentată în dezideratele mandatului patriarhal. În acest sens, demersurile Întâistătătorului Bisericii au fost primite cu deosebit entuziasm de societatea contemporană, dar mai ales de cântărețimea românească, căreia Academia îi va fi adus o nesperată recunoaștere. Sufletul slujitorilor stranei, profesorul Ion Popescu-Pasărea – împreună cu alți înflăcărați cântăreți –, cunoscând starea de decadență a muzicii sfârșitului de veac al XIX-lea, pornise deja o campanie de organizare a unor școli speciale pe lângă mănăstiri în vederea studierii muzicii bisericești tradiționale. Meritul patriarhului Miron este acela de a fi adunat toate ecourile acestor deziderate, înființând pe temeiul acestora o Academie de Muzică Religioasă.

Dificultățile organizatorice, inerente oricărui început, au fost rapid compensate de avântul și receptivitatea celor mai distinși maestri ai muzicii românești, care au răspuns cu abnegație apelului de suflet lansat de patriarhul Miron, dar și de numărul mare de candidați înscriși pentru desăvârșirea studiilor muzicale. Acest capitol va lămuri încadrarea celui dintâi an de studii ca an de probă – după modelul practicat de Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică din București –, urmărindu-se totodată și desfășurarea actului pedagogic atent supravegheat de autoritățile bisericești, dovadă a comunicării continue dintre membrii Academiei și Patriarhia Română.

Ca un adevărat părinte spiritual al Academiei de Muzică Religioasă, patriarhul Miron a îndrumat existența acesteia încă de la începuturi, implicându-se afectiv în organizarea ei, dovadă fiind bogata corespondență purtată cu direcțiunea Academiei. Îndrumările oferite acesteia au constituit reperele și obiectivele urmărite de toți cei care și-au legat numele de Academia de Muzică Religioasă din București, profesori și absolvenți. Se remarcă deci misiunea oferită instituției nu doar pentru București sau Muntenia, ci pentru întreaga țară a cărei muzică bisericească evoluase în funcție de influențele geografice și etnice primite. În

acest sens, soluția propusă de Întâistătorul Bisericii în colaborare cu Academia a constat în încercarea de uniformizare a cântării bisericești, prin atragerea unor personalități muzicale din toate provinciile românești, care să aducă același suflu muzical, rezultat al educării corecte a cântării.

Încheierea primului an de funcționare a Academiei de Muzică Religioasă va însemna confruntarea cu realitatea dură oferită de o țară tot mai sărăcită și condusă de sisteme valorice imune la valorile și drepturile unei instituții de învățământ superior.

Capitolul al doilea, *Academia de Muzică Religioasă din București până la înglobarea ei în cadrul Academiei Regale de Muzică și Artă Dramatică din București*, ilustrează cel mai exact supliciul supraviețuirii unei instituții închinată artei muzicale bisericești, în acest sens divizând pe ani școlari activitatea didactico-pedagogică a Academiei.

Academia de Muzică Religioasă din București și-a desfășurat activitatea sub stigmatul statutului de chirie, pe tot parcursul existenței sale, în câteva sedii, care s-au dovedit a fi neconforme nevoilor acesteia. Prin urmare, cea dintâi gazdă a fost Căminul *Preoților și Cântăreților bisericești* înființat de patriarhul Miron, unde școala a funcționat în primul an de activitate (1928-1929). De aici, aceasta a fost mutată la Seminarul *Central*, tot pentru un an de zile (1929-1930).

Cel de-al treilea sediu, din Bulevardul Maria Nr. 21, un metoc al Mănăstirii Ciorogârla-Samurcășești, va adăposti Academia de Muzică Religioasă cea mai lungă perioadă de timp, între anii 1930-1937.

Între anii 1937-1939, Academia își desfășoară activitatea în metocul Mănăstirii Cernica din Str. Cernica Nr. 7, de unde se va muta la Mănăstirea Antim (1939-1941).

Ultimul sediu al Academiei de Muzică Religioasă, din Str. Piața Amzei Nr. 8 și Nr. 12, a fost cel al Academiei Regale de Muzică și Artă Dramatică din București, care va prelua instituția de învățământ muzical bisericesc ca Secție de Muzică Religioasă (1941-1948).

Motivele funcționării deficitare și desființării premature a acestui așezământ muzical vor fi expuse pe larg în acest capitol, dintre acestea amintind doar criza financiară globală, problema salarizării profesorilor, lipsa posibilităților de angajare a absolvenților, neajunsurile schimbării a șase sedii, promisiunile deșarte și neachitarea datoriilor din partea statutului, birocrăția excesivă – urmare a lipsei propriului serviciu financiar –, absenteismul școlar și lipsa stimulării performanței studenților (burse, diplome, concursuri), toate acestea așezate pe fondul conflictului armat generat de declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial. Dificultățile de funcționare prezentate pălesc în fața reușitelor Academiei de Muzică Religioasă, concretizate într-o bogată activitate pedagogică și culturală: articole în presa

vremii, concerte religioase, audiții muzicale religioase, concursuri, compoziții muzicale, recunoaștere internațională, absolvenți de seamă.

Deși dificultățile funcționării Academiei de Muzică Religioasă nu au fost înțelese și conștientizate îndeajuns de către autoritățile de stat – care își luaseră responsabilitatea susținerii financiare –, sufletește, Academia a avut parte de sprijinul unor mari personalități ale muzicii românești care au crezut în ea și în valorile promovate de aceasta. Lucrul acesta demonstrează încununarea eforturilor deosebite întreprinse de oamenii Bisericii, în frunte cu patriarhul Miron Cristea, prin atragerea și implicarea în susținerea școlii a marelui compozitor și dirijor de renume internațional, George Enescu. Oamenii Academiei de Muzică Religioasă – profesori și absolvenți – n-au fost astfel doar exponenți ai istoriei unei instituții de elită, ci adevărate modele de viațuire și reușită.

Am insistat îndeaproape asupra fiecăruia dintre aceste aspecte tocmai pentru a arăta eforturile întreprinse de toate părțile implicate în buna funcționare a instituției pentru subzistența ei, dar și pentru atragerea de noi cursanți dornici de perfecționare.

Al treilea capitol, *Academia de Muzică Religioasă din București ca Secție de Muzică Religioasă în cadrul Academiei Regale de Muzică și Artă Dramatică din București*, prezintă ultimii ani de existență a Academiei de Muzică Religioasă din București salvată de la desființarea totală prin preluarea acesteia de către Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică din București, ca Secție de Muzică Religioasă. Destinul ei se împletește aici cu cel al instituției-gazdă, sub o conducere de excepție care va purta o deosebită grijă profesorilor și studenților preluați, până în momentul ideologizării forțate impuse de noul sistem politic ateu, ce a desfigurat întreg învățământul confesional.

Capitolul al patrulea, *Academia de Muzică Religioasă din București după reînființare*, evidențiază eforturile întreprinse după o jumătate de veac de un grup devotat muzicii bisericești tradiționale, care, în frunte cu P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Sebastian Barbu-Bucur, vor reuși să trezească conștiințe și să reînființeze Secția de Muzică Religioasă în cadrul Universității Naționale de Muzică din București.

Capitolul al cincilea, intitulat *Profesori și absolvenți ai Academiei de Muzică Religioasă din București*, se dovedește a fi un omagiu adus personalităților Academiei de Muzică Religioasă – profesori și absolvenți – Patriarhul Miron Cristea, P.S. Tit Simedrea, Ion Popescu-Pasărea, Constantin Brăiloiu, Pr. I.D. Petrescu, Pr. Paraschiv Angelescu, Mihail Jora, George Breazul, Gheorghe Cucu, Ion Croitoru, Ioan D. Chirescu, Gheorghe Folescu, Ioan Livescu, Paul Constantinescu, Vasile Popovici, Dimitrie Cutava, Ștefan Popescu, Mihail Vulpescu, Mihail Rădescu, Arhid. Prof. Univ. Dr. Sebastian Barbu-Bucur, Vasile Vasile,

Nicolae Gheorghiuță, Arhid. Gabriel Oprea, Costin Moisil, Gheorghe Comișel, Arhim. Victor Ojog, Chiril Popescu, Pr. Anton Uncu, Marin Predescu, Ion Cristescu, Ion Bănescu, Ilie Căltuț, Pr. Stelian Ionașcu, Pr. Nicolae Giolu, Pr. Zaharia Matei, Pr. Alexandru Dumitrescu, Pr. Constantin Ștefan, Sorina Goia, Prof. Dr. Pavel Lungu, Pr. Prof. Dr. Gheorghe Drăghici, Pr. Prof. Dr. Petru Stanciu – de numele cărora se leagă existența acestei instituții de învățământ muzical bisericesc. Totodată, insist aici și asupra valorificării moștenirii lăsate de Academie prin mărturiile muncii întreprinse de absolvenți în diferitele colțuri ale țării.

În privința obiectivelor urmărite în elaborarea acestei lucrări, am încercat deslușirea unei teme prea puțin abordată până în prezent, evidențiind rolul Academiei de Muzică Religioasă din București în educarea credincioșilor din punct de vedere muzical – prin prisma conducătorului de strană școlit la nivel academic – pentru a se ajunge la îndelung așteptata uniformizare a cântării bisericești.

În aceeași idee, am urmărit expunerea foloaselor aduse muzicii bisericești, atât prin lucrările de excepție întocmite de profesori pe perioada activității didactice la Academia de Muzică Religioasă, cât și prin acțiunile în domeniu întreprinse de absolvenți. Fiecare aspect al cântării bisericești – istoric și științific – a fost analizat astfel încât din ansamblul lucrării să reiasă importanța acestui așezământ muzical în istoria Bisericii Ortodoxe Române.

În concluzie, Academia de Muzică Religioasă din București a reușit să împlinească năzuințe mereu actuale care definesc specificul oricărei Biserici Ortodoxe și care au urmărit repunerea în drepturi a muzicii psaltice tradiționale, desființarea antagonismului dintre muzica monodică și cea armonică, cercetarea științifică a cântării și întoarcerea la originile bizantine, pregătirea celor mai destoinici profesori de muzică, celor mai abili dirijori pentru mărețele coruri de pe lângă mitropolii, episcopii, catedrale, dar și vrednici protopsalți – urmași demni de titulatura acordată. Toate acestea au condus firesc la începutul unui alt deziderat lansat de profesorul Ion Popescu-Pasărea încă de la înființarea Academiei – uniformizarea cântării bisericești: „În urma atâtor frământări și polemici duse pe tema muzicii noastre psaltice bisericești, situația ei se clarifică astăzi prin înființarea Academiei de Muzică Religioasă, datorită solitudinii Preafericitului Patriarh Miron. În această instituție, nădăjduim că se va putea studia muzica psaltică în forma sa autentică bizantină, precum și în diferitele ei adaptări făcute de Biserica noastră la geniul muzical român. Aci ca într'un laborator, se va topi materialul de folclor muzical bisericesc, existent în toate provinciile românești, spre a se putea ajunge la crearea unui singur gen de cântare bisericească propriu Bisericii Ortodoxe Române”¹.

¹ I. POPESCU-PASĂREA, „Muzica bisericească”, apud George BREAZUL (și alții), *Muzica românească de azi – Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România, scoasă de prof. P. Nițulescu*, București, 1939, p. 602.

În ultimele două decenii se observă o revigorare a muzicii bizantine prin valoroasa activitate a școlilor teologice de profil – Seminarii și Facultăți de Teologie –, dar și a instituțiilor de învățământ laice – Universitatea Națională de Muzică – ca și prin implicarea unor specialiști din sfera compozițională, didactică, istoriografică și interpretativă a muzicii religioase. Acest fapt ar putea conduce la o posibilă reinterpretare a Academiei de Muzică Religioasă din București – în condițiile și cu mijloacele tehnice ale secolului XXI, mult mai ofertante, după modelul unei instituții „nu doar a cântăreților, ci a întregului neam și poate a tuturor ortodocșilor”².

BIBLIOGRAFIE

Sursele bibliografice sunt organizate în: Izvoare (Arhiva Arhiepiscopiei Bucureștilor, Arhiva Mănăstirii Antim, Arhiva Mănăstirii Cernica, Arhiva personală a Prof. Dr. Irina Dragnea (Comișel), Arhiva Universității Naționale de Muzică din București), Partituri, Dicționare și enciclopedii și Bibliografie selectivă.

² ***, „Răspunsuri la scrisori”, în *Cultura*, an XV (1926), nr. 10-11, octombrie-noiembrie, p. 2.